

Na drugi strani je velesrečna misel, da pogine Bojan prav po tisti demonski sili, katera mu je izneverila tudi ljubico: pohlep po blešču in bogastvu. Vendar je bistvena razlika v tem, da nam ostane Bojan ljub in drag tudi potem, ko slep in gluhi drevi za zablodi, ker je prvotni njegov namen bil plemeniti. To je tudi osnovna ideja vse pravljice o Zlatorogu in ob tej je razvil Aškerc po svojem demonskem Zelenem lovcu svoje filozofske misli o življenju in ljubezni, o človeških strasteh in večno stalnih zakonih v vesoljstvu. Kar je pristno človeškega v našem epu, to je večinoma zelo psihologično izvedeno; prizor med Bojanom in materjo je pristrčen, nastop med Vido in Pietrom briljanten, da res ni gola fraza, kar trdi Vida o Lahovem govorjenju, češ, da je vse z očmi videla, kar ji je pripovedoval. Ditiramsko vznesen pa je slavospev, ki ga govori „Zeleni lovec“ v peti podobi velikemu dnevnemu bogu — solncu, dasi ni vseskozi prozoren. Zaključek dejanja moram imenovati srečnejši in naravnejši, nego je pri Baumbachu, kajti že od početka vemo, da Lah slepi priprosto slovensko dekle s svetlimi rečmi, ki imajo vselej največji vpliv na naivnost in nevednost. — Kar se tiče zunanje ureditve, treba pripomniti, da si je Aškerc izbral dramatično obliko; že zdavnaj sem opazil, da so njegove balade in romance tedaj najživejše in najplastičnejše, kadar vpleta v dejanje tudi direktni govor. Tu se vrši dejanje vseskozi pred našimi očmi, in sicer je razdelil snov v šest podob. Lahko tudi opazimo, da je v ureditvi nekaj podobnega kakor pri petdejanski žaloigri ali drami; šesta podoba bi bila potem nekak epilog. Na ta način je dal iz rok pesnik sredstvo, s katerim bi bil morda jako vplival na poslušalca, to je risanje same divje, gorske krasote, katero sredstvo je vprav Baumbach izdatno porabil, dasi bolj v mirnem, idilnem okviru. Kljub temu pri Aškercu ne pogrešamo te, za našo pravljico neobhodno potrebne strani, samo da govore o čarobah in lepotah, pa tudi divjosti in strašnosti alpskega sveta delujoče osebe, namreč Bojan in Zeleni lovec. Prav radi tega pa je ta risba veličastnejša in mogočnejša, primerna široki in globoki osnovi, na kateri je zgradil pesnik to svoje novo in znamenito delo. Primeren tej demonski čarobi, temu gigantskemu svetu in pretresljivi tragiki življenja je tudi jezik, ki se kakor sam po sebi prilega snovi, ki postaja mehkejši v prosečnih materinih ustih, ki je omamljiv, kadar slepar zapeljuje deklico, ki z gromom v zastavo grmi v demonovih ustih in slovesno doni, ko je prisiljeno bitje sovraštva in negacije moliti vir pozitivnosti. In če bi kdo vprašal, da li je Aškerc s svojim umotvorom prekosil Baumbacha, odgovoril bi mu, da se imenovani deli lahko ne dasta primerjati.

Dr. Iv. Merhar.

„Slovenski Sokol“, tako se imenuje nov list slovenski, katerega prva številka je izšla dne 25. januarja t. l. List bode izhajal 25. dan vsakega meseca. Cena za vse leto 2 K 50 h, posamezna številka 24 h. Uredništvo: Ljubljana, Sv. Petra cesta 38, I., upravništvo: Ljubljana, Rimska cesta 9, III. Izdajatelj, zalagatelj, lastnik in odgovorni urednik: dr. Viktor Murnik. Listu želimo mnogo naročnikov!

„Slovenska Šolska Matica“ je izdala za leto 1903 sledeče knjige: 1. Pedagoški Letopis, III. zvezek, uredila H. Schreiner in V. Bežek. 2. Učne slike k ljudskošolskim berilom. Drugi del, I. snopič. Uredila H. Schreiner in dr. J. Bezjak. 3. Realna knjižnica, I. del, tretji snopič. Spisuje profesor J. Apih. 4. Analiza duševnega obzorja otroškega in dušeslovnih procesov učenja. Spisal H. Schreiner.

O vseh teh knjigah prinesemo natančnejše ocene pozneje.

Stenografični zapisnik II. shoda slov. odvetnikov, ki se je vršil dne 25. oktobra 1903 v mestni posvetovalnici stolnega mesta Ljubljane. S tremi prilogami.